

skaffe den; den Tid kommer jo saa dog utvivlsomt, da den maae falde, thi naar mundtlig og offentlig Retspleie bliver indført imellem os, vil det i alt Fald ikke kunne tillades Justitser og Børn og Slægtninge og Svogre saa langt ude, som man kan regne med en Skjeppe Urter, at træde frem for Tribunallet og plaidere, og allerminst vil det til den Tid kunne tillades at sende det første det bedste Bybud op i Retten. Saameget kunde dog vel i alt Fald ved Sagens Ordning udtales af Lovgivningsmagten, at Lovens 1—9—14 ikke er at forstaae saa forstrækkelig urigtigt, som den nu forstaaes i vor Praxis, hvorefter, som sagt, selv et Bybud kan siges at være „Tjener“, og som saadan berettiget til at indlevere Indlæg, ja til at protocollere ved Retsmøder og til overhovedet at gerere sig som Sagsfører. Bøvrigt skal jeg ikke i Diebladet komme ind paa Detaillen, thi for mig er Spørgsmaalet det Store: om vi overhovedet skulle indlade os paa en saadan lille Reform som den, der her bydes os, og om vi, hvis vi vilde det, saa dog ikke i alt Fald skulle lade den Aand, der vifter igennem Lovforslaget, faae en alvorlig og mere omfattende Belysning, end steet er, saaledes at vi alle hde vor Skærv til, at Sagsførerstanden kommer til at staae fuldstændigt uafhængig, og derved i sig selv giver fornøden Garanti for Aand, for Hæderlighed og for Dydighed.

Justitsministeren: Intet skal være mig kjerere, end at vi maatte faae ret mange Skærve til at faae Sagen ordnet i den Retning, som den ærede Taler saa fyldigt og smukt udtalte; det er ogsaa mit Ønske, at Sagsførerstanden maa komme til at staae saaledes, som han nævnte. — Den ærede Taler berørte i Slutningen af sit Foredrag Fortolkningen af Lovens 1—9—14. Det forekommer mig at være aldeles utvivlsomt, at den ærede Taler har Ret i, at den Maade, hvorpaa dette Lovsted fortolkes, og hvorefter endog saa et Bybud kan blive betragtet som „Tjener“, er urigtigt, og det undrer mig rigtignok, at Domstolene have kunnet indrømme en saadan Fortolkning af Loven, men jeg troer ikke, at Skylden kan kastes over paa Loven; naar disse undergives

en saa vid Fortolkning, vil det jo ikke kunne nytte, hvor samvittighedsfuldt og usjagtigt de blive affattebe. Det turde maaskee være muligt, at ogsaa andre af de Mangler, som nu saa stærkt fremhæves ved Reglerne for den civile Proces, vilde træde mindre stærkt frem, naar man ikke fra Domstolenes Side havde fortolket Lovene noget for lagt. Dette er imidlertid en ganske leilighedsviis Bemærkning. — Hvad der bevægede mig til at tage Ordet, om den ærede Talers Udtalelser om, at det ikke var værdt at fremme dette lille Lovudkast, fordi vi dog senere skulde gjøre det om igjen. Jeg troer, at naar den ærede Taler havde istedetfor „omgjøre“ sagt „fuldstændiggjøre“, havde han udtrykt sig mere korrekt. Jeg holder mig overbevist om, at det ialtsald ikke kan være til Skade, at Afgangen til Sagsførervirksomheden lettes, at Enhver, som har visse Betingelser, ogsaa uden at søge om Tilladelse dertil kan komme ind i denne Stilling. Ligesom jeg anseer det for at være fuldkommen rigtigt, at Lovgivningsmagten stadig holder sig for Die den Anordning af Retspleien, som er foreskrevet i Grundloven, saaledes har jeg ogsaa den Overbevisning, at denne Sagens Stilling vil enhver ung Mand, som betræder Sagsførerveien, netop altid holde sig for Die, og jo flere og bedre Kræfter, man faaer til at gaae ind paa denne Vej, desto større Sandsynlighed er der for, at man naar den Tid kommer, da Grundlovens Bud virkeliggjøres, ogsaa vil have Mænd, der have benyttet Tiden til at uddanne sig netop til den mundtlige Procedure. Jeg troer ikke, det kan nægtes, at Afgang til at komme ind i Sagsførervirksomheden lettes ved dette Udcast, og jeg føler mig fuldt overbevist om, at den friere Afgang vil føre til, at der i Tiden vil være dygtige Advocater og Sagsførere, som have uddannet sig netop i den Retning, hvori vor Retsudvikling skal gaae, og som de altid maae være de Nærmeste til stadig at holde sig for Die. Naar jeg før tillod mig at fremhæve, at det ofte kunde være vanskeligt for Justitsministeren at give en Mand Leilighed til at udøve Sagsførervirksomhed paa et Sted, hvor han var kjendt, saa var det ikke saa meget Frændskab og Vennskab, jeg tænkte paa, som det, at have erhvervet sig Befolkningens Tillid.